

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ

София, 12 март 2013 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Димитър Токушев

Членове: Благовест Пунев
Пламен Киров
Красен Стойчев
Цанка Цанкова
Стефка Стоева
Румен Ненков

Кети Маркова
Георги Ангелов
Борис Велчев
Анастас Анастасов
Гроздан Илиев

при участието на секретар-протоколита Силвия Василева разгледа в закрито заседание на 12 март 2013 г. конституционно дело № 5/2012 г., докладвано от съдията Стефка Стоева.

Производството е по реда на чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България.

Образувано е по искане на петдесет народни представители от 41-ото Народно събрание за обявяване на противоконституционност на Решението за създаване на Временна парламентарна комисия за проучване на фактите и обстоятелствата, свързани с действия и инициативи на длъжностни лица от органи на изпълнителната власт, при и по повод помилване, опрощаване на несъбираеми държавни вземания, и даване и възстановяване на българско гражданство и освобождаване и лишаване от

него през периода януари 2002 – януари 2012 г., прието на 16.05.2012 г. от 41-ото Народно събрание /обн., ДВ, бр. 39 от 22 май 2012 г./.

В искането се твърди, че оспореното решение на Народното събрание противоречи на основния закон, тъй като по същество има същото съдържание и преследва същата цел като Решението от 15.02.2012 г. на Народното събрание, обявено за противоконституционно от Конституционния съд, а именно осъществяването на парламентарен контрол върху бившите президент и вицепрезидент, поради което по своята същност оспореното Решение от 16.05.2012 г. е „ново издание” на обявеното за противоконституционно Решение от 15.02.2012 г. Вносителите на искането поддържат, че двете решения обхващат един и същи период и имат едно и също съдържание с припокриване на 95 % от текстовете, като единствената разлика е в думите „длъжностни лица от органи на изпълнителната власт”. Посочват също, че парламентарната комисия, създадена с оспореното решение, е правоприемник на обявената за противоконституционна комисия, защото изрично е предвидено архивът ѝ да се предостави на новосъздадената комисия. Според вносителите на искането Народното събрание не се съобразява с решението на Конституционния съд, което е задължително, и по този начин се нарушават принципите на правовата държава /Преамбюла, чл. 4, ал. 1 от Конституцията и Решение № 6 от 11.04.2012 г. по к. д. № 3/2012 г. на Конституционния съд/. Вносителите считат, че подобна временна парламентарна комисия може да изисква становища от отделни граждани, в т.ч. от президента и вицепрезидента. Нарушава се и принципът за разделение на властите, тъй като само Конституционният съд може да контролира актовете на президента. Народните представители, отправили искането, твърдят, че оспореното решение предвижда комисията да изследва мотивите, нормативните основания и обстоятелствата за издаване на указите за помилване, което противоречи на чл. 5, ал. 1 и 2, чл. 98, т. 9, 11 и 12 от Конституцията и на Решение № 6 от 11.04.2012 г. по к. д. №

3/2012 г. В парламентарния контрол се включват правомощията на правителството, а не тези на президента, поради което оспореното решение противоречи и на чл. 8, чл. 98, чл. 117, чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и на цитираното решение на Конституционния съд. На последно място в искането се поддържа, че парламентарният контрол се осъществява от парламента върху „изпълнителната власт, която е на власт в момента”, а не върху отминали събития, поради което оспореното решение противоречи и на чл. 62, ал. 1 и чл. 79, ал. 2 от Конституцията.

С определение от 04.07.2012 г. Конституционният съд е допуснал искането за разглеждане по същество и е конституирал като заинтересовани страни по делото Народното събрание, президента на Република България, Министерския съвет, министъра на правосъдието, Висшия адвокатски съвет, Съюза на юристите в България, Института за модерна политика, Центъра за изследване на демокрацията и Българския Хелзинкски комитет.

Писмени становища по делото са постъпили от министъра на правосъдието и от Института за модерна политика. Министърът на правосъдието поддържа, че оспореното решение е конституционносъобразно, защото дейността на комисията е изцяло насочена към органите на изпълнителната власт, което е в пределите на конституционните правомощия на парламента и разгледани самостоятелно трите отделни дейности - помилване, опрощаване на несъбираеми държавни вземания и предоставяне на българско гражданство, засягат осъществяването на изпълнителната власт. Институтът за модерна политика намира искането за неоснователно по съображения, че предметът и задачите на създадената с оспореното решение временна парламентарна комисия не съставляват упражняване на контролни функции спрямо държавния глава; предметът на дейност на комисията не включва осъществяване на парламентарен контрол, а проучване на определени фактически и правни положения, практики и взаимодействия между

структурите на изпълнителната власт; персоналният обхват на проучването е изрично определен и работата на комисията не може да се третира като упражняване на парламентарен контрол. Останалите заинтересовани страни не са представили становища.

Конституционният съд, като прецени доводите в искането и в постъпилите становища, както и писмените доказателства по делото, прие следното:

С оспореното Решение от 16.05.2012 г. на 41-ото Народно събрание е създадена Временна парламентарна комисия за проучване на фактите и обстоятелствата, свързани с действия и инициативи на длъжностни лица от органи на изпълнителната власт, при и по повод помилване, опрощаване на несъбираеми държавни вземания, и даване и възстановяване на българско гражданство и освобождаване и лишаване от него през периода януари 2002 – януари 2012 г. Решението е прието от Народното събрание след постановяване от Конституционния съд на Решение от № 6 от 11.04.2012 г. по к. д. № 3/2012 г. /обн., ДВ, бр. 31 от 20.04.2012 г./, с което е обявено за противоконституционно приетото от 41-ото Народно събрание Решение от 15.02.2012 г. за избиране на Временна парламентарна комисия за проучване на нормативните основания, фактите и обстоятелствата при помилване, опрощаване на несъбираеми държавни вземания и даване и възстановяване на българско гражданство и освобождаване и лишаване от него през периода 22 януари 2002 г. – 22 януари 2012 г. /обн., ДВ, бр. 15 от 21.02.2012 г./. В решението съдът е приел, че дейността на временната парламентарна комисия е вид парламентарен контрол, доколкото Конституцията определя парламентарния контрол като правомощие на Народното събрание, което се отнася единствено до дейността на излъченото от него правителство. Изрично в решението е отбелязано, че всички форми на парламентарен контрол, в т.ч. създаването на временни парламентарни комисии по отношение дейността на президента, биха били недопустими от гледна точка на Конституцията и че Народното събрание

би могло да избира временни парламентарни комисии в обсега на своите правомощия и по-специално да се занимава с действията на изпълнителната власт, на министър-председателя и министрите, които са станали инициатори на съответните производства, които завършват с издаването на укази на президента, приподписали са указите и по този начин са ги валидирали или пък е трябвало да уредят правните последици от тяхното издаване.

Първият довод в искането, на който съдът трябва да даде отговор, е свързан с твърдението за идентичност на оспореното решение с обявеното за противоконституционно Решение от 15.02.2012 г. Неразривно с него е свързан и вторият довод в искането за несъобразяване на Народното събрание с Решение № 6 от 11.04.2012 г. по к. д. № 3/2012 г. на Конституционния съд, който въпрос е предмет и на проведените дебати при приемане на оспореното решение в заседанието на парламента от 16.05.2012 г., видно от стенографските дневници.

Решенията на Конституционния съд са задължителни и като неразделна част от правовия ред осигуряват върховенството на Конституцията. Съгласно чл. 14, ал. 6 от Закона за Конституционен съд /ЗКС/ те са задължителни за всички държавни органи, юридически лица и граждани. От обвързващото действие на решенията на съда следва, че всички правни субекти са задължени да ги съобразяват. Решенията са задължителни и за Народното събрание като висш държавен орган. В правовата държава неизпълнението на решенията на Конституционния съд, неточното им изпълнение или заобикаляне е нарушение на Конституцията. Конституционният съд намира за необходимо да припомни, че той е създаден, за да охранява върховенството на Конституцията, поради което и парламентът е задължен да изпълнява решенията му. Обратното би означавало да се обезсмисли контролът на Конституционния съд и да се наруши принципът за разделение на властите, залегнал в чл. 8 от Конституцията. Съдът е длъжен да отбележи,

че под задължителност на решенията му не е достатъчно да се разбира само неприлагане на обявените за противоконституционни закони и други актове на парламента. Принципът на правовата държава изисква съобразяване с решенията на Конституционния съд като част от действащото право и точното им изпълнение. Дадените от съда тълкувания и правни оценки трябва да се съобразяват в тяхната цялост, да не се извеждат от контекста и да не им се придава смисъл, какъвто решението не съдържа.

Безспорно Решение № 6 от 11.04.2012 г. по к. д. № 3/2012 г. на Конституционния съд е изпълнено с преустановяване на дейността на обявената за противоконституционна комисия, създадена с Решението на парламента от 15.02.2012 г. Непосредствено след постановяване на решението от съда и обнародването му на 20.04.2012 г. в „Държавен вестник“, на 24.04.2012 г. в Народното събрание е внесено искане за създаване на нова Временна парламентарна комисия за проучване на фактите и обстоятелствата, свързани с действия и инициативи на длъжностни лица от органи на изпълнителната власт, както и на граждани, при и по повод помилване, опрощаване на несъбираеми държавни вземания, и даване и възстановяване на българско гражданство и освобождаване и лишаване от него през периода 2002 г. – януари 2012 г.

При сравнителния анализ на наименованията и съдържанието на текстовете на двете решения на Народното събрание, съдът е на мнение, че независимо от впечатлението за значителното смислово съвпадение, между решенията няма идентичност. Съпоставянето на наименованията на двете комисии сочи на очевидното значително приповтаряне, като основните разлики се свеждат до следното: 1. в оспореното решение след думите „фактите и обстоятелствата“ са добавени думите ”свързани с действия и инициативи на длъжностни лица от органи на изпълнителната власт“; 2. в оспореното решение е отпаднало като цел на комисията проучването на нормативните основания, свързани с помилването,

опрощаването на несъбираеми държавни вземания и даване и освобождаване от българско гражданство; 3. периодът на проверка в оспореното решение е януари 2002 – януари 2012 г., докато в обявеното за противоконституционно решение е фиксирана дата 22 януари 2002 г. – 22 януари 2012 г. Твърдяното от вносителите на искането правоприемство между двете временни парламентарни комисии се извежда и от т. 3 от оспореното решение, по силата на която архивът на обявената за противоконституционна комисия се предоставя на новосъздадената комисия, което внушава извода за своеобразно продължаване на дейността на обявената за противоконституционна комисия. Твърденията за сходство между комисиите се подсилват и от факта, че шест от общо осемте народни представители – членове на обявената за противоконституционна комисия, са избрани за членове и на новата дванадесетчленна комисия. На последно място в т. 2 от оспореното решение се възлага на комисията да проучи действията на лица от изпълнителната власт, инициирали производства, завършили с издаване на укази от президента, а не да проучи всички действия, включително тези, по които е отказано издаването на укази, с което отново се акцентира върху указите на президента, а не само върху действията на изпълнителната власт.

Независимо от констатираните повторения и прилики в предмета на дейност на двете временни парламентарни комисии, в предоставената възможност за ползване на един и същи архив и в повтарянето на голямата част от персоналния им състав, доводите в искането за идентичност на оспореното Решение от 16.05.2012 г. на Народното събрание и обявеното за противоконституционно негово Решение от 15.02.2012 г. не се споделят от Конституционния съд. При отчитане на явното сходство между наименованията и предмета на дейност на двете комисии, същественият отличителен белег между двете решения е, че предметът на проучване на създадената с оспореното решение комисия са фактите и обстоятелствата,

свързани с действия и инициативи на длъжностни лица от органи на изпълнителната власт, при и по повод помилване, опрощаване на несъбираеми държавни вземания, даване и възстановяване на българско гражданство и освобождаване и лишаване от него, а не действия на президента и вицепрезидента в посочените области.

Оспореното решение на Народното събрание е съобразено не само формално с Конституцията. Проследена, дейността на комисията реално е подчинена на конституционните разпоредби и на решението на Конституционния съд по к. д. № 3/2012 г. Парламентът е приел доклада на комисията с Решение от 01.11.2012 г. /обн., ДВ, бр. 89 от 13.11.2012 г./ и той съдържа констатации за съществуващата нормативна рамка и изводи за липсата на законова уредба или за недостатъчно развита законова уредба, за липсата на правила за работа на съответните длъжностни лица, което би могло да води до изкривяване на подаваната информация под формата на становища, характеристики, данни, справки. Констатациите и препоръките в доклада са предоставени на вниманието на Министерството на правосъдието и Министерството на финансите съгласно т. 2 от Решението. Комисията е събирала информация само за действия на лица от органи на изпълнителната власт, не и за дейността на президента и вицепрезидента, която дейност не е обсъждана и в доклада ѝ. Поради горното съдът счита, че не са нарушени принципите на правовата държава, залегнали в чл. 4, ал. 1 от Конституцията и принципът на разделение на властите по чл. 8 от Конституцията.

Съдът не споделя твърдението в искането за противоречие на оспореното решение с чл. 5, ал. 1 и 2, чл. 98, т. 9, 11 и 12 от Конституцията и с Решение № 6 от 11.04.2012 г. по к. д. № 3/2012 г. на Конституционния съд поради обстоятелството, че временната комисия трябва „да установи мотивите, нормативните основания и обстоятелства” /т. 2, б. „б”/ и че може да изисква „становища, документи, писмени и устни сведения” и от „отделни граждани” /т. 2, б. „г”/, в т.ч. от бившите президент и

вицепрезидент. Вносителите на проекта за създаване на оспореното решение са включили в предмета на проучване факти и обстоятелства, свързани не само с действия и инициативи на длъжностни лица от органи на изпълнителната власт, но и такива на граждани. Последните не могат да бъдат предмет на парламентарен контрол, поради което конституционносъобразно Народното събрание е изключило гражданите от обхвата на проверка на комисията, но те са продължили да фигурират в т. 2, б. „г” от оспореното решение като субекти, които при поискване от комисията трябва да представят документи, писмени и устни сведения, което не противоречи на основния закон. Подобна информация не е изисквана от комисията от бившите президент и вицепрезидент, заемали длъжностите през визирания в оспореното решение период. Не е налице противоконституционност и при включване в дейността на комисията установяване на мотивите, нормативните основания и обстоятелства по съответните производства, защото те се свързват с действията на лица от органи на изпълнителната власт, а не с действията на президента и вицепрезидента.

Съдът преценява като неоснователно твърдението на вносителите на искането, че с оспореното решение е създадена временна парламентарна комисия за изследване функциите на президента, защото само той има правомощия в изброените в него области. Действително Конституцията предоставя на президента правомощията да дава и възстановява българско гражданство и да освобождава и лишава от него /чл. 98, т. 9/, да помилва /чл. 98, т. 11/ и да опрощава несъбираеми държавни вземания /чл. 98, т. 12/. В образувания в тези случаи производства президентът е основен орган, защото решава въпросите с издаването на укази /чл. 102, ал. 1 от Конституцията/, които са властнически юридически актове. Производствата не се образуват служебно от президента, а по инициатива на гражданите, поискали издаването на укази, поради което те са другите участници в тях. Така исканията за помилване се подават до президента от

осъдените лица; молбите за опрощаване на несъбираеми държавни вземания се подават от длъжниците или от техните законни представители съгласно чл. 6 от Указ № 2773 от 23.12.1980 г. за опрощаване на несъбираеми дългове към държавата /обн., ДВ, бр. 100 от 26.12.1980 г./; придобиването на българско гражданство по натурализация, освобождаването от българско гражданство и възстановяването на българско гражданство се извършва по молба на заинтересованото лице съгласно чл. 29 от Закона за българското гражданство /ЗБГ/ /обн., ДВ, бр. 136 от 18.11.1998 г./. По инициатива на длъжностни лица от органи на изпълнителната власт започват производствата в хипотезата на чл. 30 ЗБГ - предложението за придобиване на българско гражданство по чл. 16 ЗБГ се прави от министъра, отговарящ за съответната област, в която Република България има интерес от натурализацията на лицето или в която то има особени заслуги в обществената и икономическата сфера, в областта на науката, технологията, културата или спорта.

Съдът отчита, че независимо от упражняване на правомощията по чл. 98, т. 9, 11 и 12 от Конституцията само от държавния глава или вицепрезидента и длъжностни лица от органи на изпълнителната власт, в рамките на правомощията си, извършват определени законово регламентирани дейности и издават актове, свързани с изброените правомощия. В тези случаи дейността на органите на изпълнителната власт не съвпада с основната им правоприлагаща дейност, при която те чрез издаване на индивидуални административни актове пряко създават права или задължения или непосредствено засягат права, свободи или законни интереси на граждани или организации.

Действията на длъжностни лица от органи на изпълнителната власт образно могат да се разделят на две групи: действия и инициативи, които предхождат и подготвят издаването на указите от президента, и действия, следващи издаването им. Първата група действия в някои случаи нямат юридически характер, а се предприемат от администрацията за подготвяне

издаването на укази от президента, поради което сами по себе си те не произвеждат пряко правни последици. В част от производствата по издаване на президентските укази длъжностните лица от органи на изпълнителната власт са косвени участници, тъй като са овластени да предоставят на президента само предвидените в закон или друг нормативен акт мнения, становища, сведения, справки и документи. Така при упражняване правото на помилване президентът събира данни за вида и размера на наложеното с присъдата наказание, за остатъка от него, за поведението на осъдения и др. от длъжностни лица от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията” при Министерство на правосъдието; по искания за опрощаване на несъбираеми държавни вземания президентът събира доказателства за тяхната несъбираемост от органи на Министерство на финансите или от съответния общински съвет. Тези актове не са израз на проява на власт и не притежават необходимите белези на административни актове. При упражняване на конституционните си правомощия президентът е независим, поради което тези актове на органите на изпълнителната власт не са задължителни за него и не го обвързват да постанови указа си в определен смисъл /вж. Решение № 2 от 28.03.2002 г. по к. д. № 2/2002 г./.

В други случаи действията на длъжностни лица от органи на изпълнителната власт са необходима и задължителна предпоставка за валидност на крайния юридически акт на президента и без тях той не може да издаде указ. В производствата по издаването на укази, свързани с българско гражданство, Съветът по гражданството при Министерство на правосъдието дава мнение по молбите и предложенията, свързани с българското гражданство, след писмени становища от Министерството на вътрешните работи и на Държавна агенция „Национална сигурност” /чл. 33, ал. 3 ЗБГ/, а въз основа на мнението на съвета министърът на правосъдието прави предложение до президента за издаване на указ за

придобиване, възстановяване, освобождаване или лишаване от българско гражданство, както и за отмяна на натурализация /чл. 34 ЗБГ/.

Другата група действия на органите на изпълнителната власт следват издаването на укази от президента и са свързани с привеждането им в изпълнение. За целта указите се приподписват от министъра на правосъдието или от министъра на финансите като гаранция за поемане на политическа отговорност. Както вече се е произнесъл Конституционният съд с Решение № 13 от 25.07.1996 г. по к. д. № 11/1996 г. „смисълът на контрасигнатурата е, че съответният министър споделя отговорността за издаването на указа и поема политическата отговорност, която може да бъде реализирана по пътя на парламентарния контрол и означава акт на поемане на задължение за привеждане в действие и изпълнение на съдържанието на съответния указ”.

Парламентарният контрол се упражнява от Народното събрание по отношение на изпълнителната власт и е закрепен на конституционно ниво в чл. 62, ал. 1, чл. 79, ал. 2, чл. 83, ал. 2 , чл. 89, ал. 1 и чл. 90 от Конституцията. България е република с парламентарно управление /чл. 1, ал. 1 от Конституцията/, което не означава управление на парламента, а на избраното от него правителството. Поради избирането му от Народното събрание /чл. 84, т. 6 от основния закон/ правителството е зависимо от него и управлява докато се ползва с доверието му, но парламентарният контрол е резултат на юридическата зависимост, уредена в чл. 62, ал. 1 от Конституцията. Същността на парламентарния контрол е Народното събрание да получава информация за законността и целесъобразността на дейността на правителството по въпроси, които засягат държавни и обществени интереси, с цел да прецени политиката на правителството следва ли политиката на избрания го парламент, за да продължи да се ползва с доверието му. Като израз на политическата дейност на Народното събрание парламентарният контрол е официален институционален контрол върху изпълнителната власт. Въпросите трябва да са съществени, за да

бъде оправдано използването на средствата за парламентарен контрол. Той не трябва да служи за събиране на информация по въпроси, с които се имитира държавен и обществен интерес или изкуствено се отклонява интересът на обществото от истински важните въпроси, „защото ако случаите и средствата престанат да се използват изключително с оглед на държавния интерес, значението на контрола се понижава, средствата издребняват.” /Баламезов, Стефан. Конституционно право, част втора. /първо издание 1936 г./, С., Софи – Р, 1993, с. 284/.

Парламентарният контрол се упражнява от Народното събрание чрез пленарния му състав или чрез създаваните от него постоянни и временни парламентарни комисии /чл. 79 от Конституцията/. Комисиите със своята спомагателна дейност само подпомагат парламента, тъй като осъществяваният от тях контрол е от името на парламента. Поначало Народното събрание може да осъществява парламентарен контрол в пределите на правомощията си, поради което и целите на временните комисии не трябва да надхвърлят тези правомощия. Временните комисии също са възможно средство за парламентарен контрол, защото целта им е да се обсъдят конкретни аспекти на управлението, независимо че Правилникът за организацията и дейността на Народното събрание /ПОДНС/ /обн., ДВ, бр. 58 от 27.09.2009 г./ съдържа две отделни глави: „Парламентарен контрол” и „Парламентарно проучване, анкети и изслушвания” /вж. Решение № 6 от 11.04.2012 г. по к. д. № 3/2012 г./.

Парламентарните комисии не могат да извършват самостоятелна управленска дейност, да издават актове преди приемане на докладите им от пленарния състав, да предприемат юридически действия от името на комисията извън парламента. Същността на парламентарните комисии като помощни органи на парламента определя и препоръчителния характер на решенията им, които едва с приемането им от пленарния състав на Народното събрание придобиват юридически характер. В този смисъл Конституционният съд е имал възможност да се произнесе с Решение №

16 от 19.09.1995 г. по к. д. № 19/1995 г.; Решение № 14 от 23.10.1997 г. по к. д. № 11/1997 г.; Решение № 12 от 21.11.2002 г. по к. д. № 16/2002 г./.

Съгласно чл. 79, ал. 3 от основния закон Народното събрание образува временни комисии за проучвания и анкети. Сред класическите форми на парламентарен контрол са анкетните комисии, които в новата българска история са уредени за пръв път под името „изпитателни комисии по управлението” в чл. 106 от Търновската конституция, а впоследствие чл. 28 от Конституцията от 1947 г. също предвижда „особени комисии за анкети и проучвания по всички въпроси”. Временните комисии се образуват по конкретен повод, за проучване на отделни въпроси и за провеждане на анкети /чл. 34, ал. 1 ПОДНС/. Те могат да се образуват за събиране на информация по въпроси от всички области, които засягат държавни или обществени интереси, защото, както се е произнесъл Конституционният съд с Решение № 12 от 21.11.2002 г. по к. д. № 16/2002 г., „парламентарните комисии осъществяват разностранна контролна дейност от името на парламента”.

Народното събрание по своя преценка решава какви постоянни и временни парламентарни комисии да създаде, относно кои конкретни поводи и въпроси и за какви срокове. Негова е и преценката дали да възложи дейността по събиране на информация на съответната постоянна комисия или да създаде временна комисия. Дейността на парламента е по целесъобразност и не може да бъде контролирана от Конституционния съд, но свободата на избора не означава, че Народното събрание може да създава временни комисии в нарушение на принципите и конкретните разпоредби на основния закон, защото те могат да бъдат обявени за противоконституционни.

По изложените съображения съдът счита, че оспореното решение не противоречи на чл. 8, чл. 98, чл. 117 и чл. 149 от основния закон и на решението на Конституционния съд от 11.04.2012 г. по к. д. № 3/2012 г., както се твърди в искането.

Конституционният съд не споделя изразеното в искането разбиране, че парламентарният контрол, осъществяван чрез временните парламентарни комисии, може да бъде само по отношение на действащата в момента изпълнителна власт. Съдът вече се е произнесъл с Решение № 6 от 11.04.2012 г. по к. д. № 3/2012 г., че „временните комисии представляват особен вид парламентарен контрол, доколкото в случая не се осъществява контрол в тесния смисъл на думата, а се събира информация с цел да се направи управлението по-прозрачно и в крайна сметка да се окаже влияние върху политиката на правителството” и не намира основание да отстъпи от това свое становище. Поначало средствата на парламентарния контрол - въпросите, питанията, исканията на вот на недоверие на правителството и постоянните парламентарни комисии, по същността си са насочени към действащото правителство, защото основната и крайна цел на парламентарния контрол е да установи политиката на правителството съответства ли на политиката на избрания го парламент и ако не - да се търси политическа отговорност. Упражняването на парламентарен контрол върху действия на правителство, което вече е понесло политическа отговорност чрез вота на избирателите, не бива да е самоцелно или да обслужва определени интереси. Този контрол може да има за предмет проучване на определени аспекти и въпроси от държавния и обществен живот, изследване на действащото законодателство или друг предмет в обхвата на правомощията на Народното събрание, като целта на контрола следва да бъде само прозрачност и подобряване на управлението на действащото правителство в различните области.

Съдът е на мнение, че не може да се отрече осъществяването на парламентарен контрол и за минало време чрез някои от средствата му, в т.ч. и временните комисии, но при спазване на изискването контролът да не се отклонява от предназначението си и от правомощията на парламента. Конституцията и Правилникът за организацията и дейността на Народното

събрание уреждат парламентарния контрол и неговите форми, но не въвеждат ограничения относно предмета на дейност на временните парламентарни комисии и времето, за което те могат да правят проучвания и анкети. След като временните комисии могат да събират информация по всякакви въпроси от държавен и обществен интерес, те могат да събират информация и по въпроси, които предхождат мандата на действащите правителство и парламент, защото Конституцията не поставя времеви изисквания и ограничения. Най-често използваният парламентарен контрол е последващият, поради което и прегледът на парламентарната практика показва създаване на временни парламентарни комисии за проучване действията на предходни правителства. Същността на временните парламентарни комисии и преди всичко на анкетните комисии предполага, че те могат да включват в предмета си проучвания и събиране на информация по въпроси от държавно и обществено значение от миналото и за управлението на предходни правителства, включително поради липсата на времеви граници. Поради изложеното е неоснователен доводът в искането за противоречие на оспореното решение с чл. 62, ал. 1 и чл. 79, ал. 2 от Конституцията.

По горните съображения Конституционният съд намира, че искането като неоснователно следва да бъде отхвърлено, поради което и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2, чл. 151, ал. 1 от Конституцията и чл. 22, ал. 1 ЗКС

Р Е Ш И :

Отхвърля искането на петдесет народни представители от 41-ото Народно събрание за установяване на противоконституционност на Решение за създаване на Временна парламентарна комисия за проучване на фактите и обстоятелствата, свързани с действия и инициативи на длъжностни лица от органи на изпълнителната власт,

при и по повод помилване, опрощаване на несъбираеми държавни вземания, и даване и възстановяване на българско гражданство и освобождаване и лишаване от него през периода януари 2002 - януари 2012, прието на 16 май 2012 г. от 41-ото Народно събрание /обн., ДВ, бр. 39 от 22.05.2012 г./.

Председател: Димитър Токушев